

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Даниел Стоянов Йорданов
УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
Научна специалност: Икономика и управление

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност Икономика и управление (транспорт)* в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1035/15.04.2022 на Ректора на УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Надежда Милчева Милушева**

Тема на дисертационния труд: ***Устойчиво финансово управление на градските автобусни превози***

1. Информация за дисертанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (транспорт)“, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1027/17.04.2019 г. Обучението е осъществено в редовна форма.

Надежда Милчева Милушева е родена през 1984 година. Последователно завършва бакалавърска степен по специалност „Финанси“ във Висше училище по застраховане и финанси“ през 2006 и магистърска степен по специалност „Счетоводство и контрол“ в УНСС, през 2008 година.

Професионалният и път до голяма степен е свързан темата на дисертацията, от 2015 година заема длъжността „Ръководител, началник финансово-счетоводна служба“ в Столичен автотранспорт ЕАД, както и има не малък стаж като оперативен счетоводител в периода 2008-2015

година

Докторанта е изпълнил своевременно всички заложен по индивидуалния му учебен план задачи и дейности, положил е успешно всички предвидени изпити. Активно подпомага катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ при УНСС в различни направления.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представения за рецензиране дисертационният труд“ е с общ обем от 199 стр., и е структуриран както следва съдържание, увод, три глави, заключение, научни приноси и използвана литература. В текста са включени 26 таблици и 34 фигури.

В увода докторантът е обосновал актуалността и значимостта на темата и е определил обекта, предмета, целта, тезата, хипотезата, методологията, ограниченията, източниците на информационното осигуряване, научната новост и полезност на изследването. В трите глави на дисертационният труд последователно са изследвани теоретичните, методологически и приложни проблеми, свързани с финансовото управление и неговата устойчивост.

Структурата на труда е до някъде класическа, изградената по този начин отговаря на формалните изисквания, а обемът сравнително балансиран между трите глави и отделните параграфи. Всяка глава започва с въвеждащи думи и кратко експозе. В края на всяка от главите има обобщение с направените изводи и авторски препоръки от анализа.

Темата е актуална по няколко причини. На първо място, всички досегашни анализи показват, че въпреки предприетите мерки в държавите членки на ЕС, включително и в България, все още пътуването с градски автобусни превози в големите градове, отнема значително повече време, в сравнение с пътуването с личен автомобил, с което се увеличат негативните ефекти. В тази връзка устойчивият градски автобусен превоз и в частност устойчивото финансово управление започват да имат важно място в дейността на градските автобусни превозвачи, а направените анализи и разгледаните и обобщени модели за устойчивост следва да подпомогнат използването по най-ефективен начин наличните ресурси за превоз на пътници, като осигурява лесен достъп за нуждите на цялото общество при максимална защита на природната среда. На второ място

пандемията, причинена от COVID-19 поражда изключително голямо предизвикателство пред градските обществени превози, не само в страната ни, но и по целия свят. Всички въведени мерки доведоха до спад в търсенето на услугите на градските автобусни превози, които се съчетаха с необходимост от извършване на извънредни разходи. Направените анализи в дисертацията могат да послужат за обогатяване на теоретичните изследвания по темата.

Обектът и предметът на дисертационния труд са коректно и точно формулирани. Целта и изследователските задачи са дефинирани ясно, а изложението следва тяхната логическа връзка. Изследователската теза е теоретично и практически обоснована и се потвърждава от направените в края на труда изводи и препоръки. Ясно личи авторското мнение по поставените въпроси, както и практическия опит на автора по дискутираната тематика.

Използваните информационни източници са общо 164 заглавия, от които 114 на български език и 50 на английски език, в това число са включени нормативни актове и регламенти, доклади за дейността и финансови отчети на „Столичен автотранспорт“ ЕАД.

Използваните литературни източници са коректно цитирани под линия и в основния текст на разработката. Като цяло личи добрата осведоменост на дисертанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Оценката на същността и смисъла на съдържанието е фокусирана върху неговата научна достоверност, изчерпателност и цялост. Обърнато е внимание върху спазването на логическите изисквания за съотношението между фактите и теорията за подбора, подреждането и структурирането на материала в трите глави на дисертационния труд.

Първа глава на дисертационния труд представя същността, основните параметри и спецификата на устойчивото финансово управление на градските автобусни превози. Изведена е кратка информация за дейността на „Столичен автотранспорт“ ЕАД. Представени са предимствата и недостатъците на моделите за финансово управление на градските автобусни превози на градове в Азия (Хонг Конг,

Сингапур и Токио) и в ЕС (Париж и Барселона) и възможността за тяхното приложение в Столицата.

Във втора глава на научния труд се представя настоящият модел за финансово управление на градските автобусни превози в гр. София. Първата част на втора глава изследва финансовото управление на градските автобусни превози в София. Както и е разгледано общото транспортното обслужване на пътниците в Столицата. Във втората част на втора глава е анализирано влиянието на COVID-19 и макроикономическата среда върху финансовите резултати на Столичния автотранспорт ЕАД. Третата част на втора глава представя конкретни мерки за подобряване финансовото състояние и устойчивото управление на градските автобусни превози при пандемична обстановка в град София. Изведени или по точно са предложени за прилагане някои нетрадиционни за нашата практика мерки, чрез които да се подобри финансовото състояние и устойчивото управление на градските автобусни превози (стр. 26).

В трета глава последователно са представени възможности за овладяване критичното състояние на градските автобусни превози в условията на извънредна или пандемична обстановка. В първата част на трета глава е анализирано финансовото състояние на градските автобусни превози, за периода 2015-2020 г. и първите критични месеци на 2021 г. Приложени са два аспекта при анализа на превозените пътници с градските автобусни превози в Столицата, а именно от икономическа гледна точка, от една страна, както е анализирана каква е добавената стойност, която следва да бъде осигурена за обществото и значението за всеки гражданин и гост, относно бързото и достъпно придвижване до различните части на града. Във втората част на трета глава е представен модел за подобряване финансовата устойчивост на автобусните превози в гр. София. Който е базиран на изведените положителни и отрицателни страни на посочените модели за управление на градските автобусни превози в големите градове на ЕС и азиатските мегаполиси, и са направени и съответните заключения.

В заключението авторът представя постигнатите резултати в дисертационния труд и изпълнението на поставените цел и задачи. Формулираната цел и научноизследователски задачи пред труда са

постигнати в достатъчна степен. Направените авторски препоръки в края на дисертацията показват задълбочено познаване на механизмите и принципите на работа на изследвания обект, както и проблемите пред финансовата устойчивост.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Като цяло приемам формулираните от дисертанта приноси, а именно

1. Изготвен е литературен анализ на същността на финансовата устойчивост в градските автобусни превози. Представени са същността и основните параметри и спецификата на устойчивото финансово управление на градските автобусни превози. Показващо, професионалното познаване на обекта на изследването
2. Проведеното изследване относно предимствата и недостатъците на моделите за финансово управление на градските автобусни превози на градове в Азия и ЕС и възможностите за тяхното приложение в Столицата.
3. Анализирани са настоящият модел за финансово управление на градските автобусни превози в гр. София, по отношение на начин на управление на наличния автопарк, специфика на отделните видове разходи за осъществяване на дейността, както и извършваните експлоатационни разходи, за изпълняване на транспортната задача.
4. Направено е изследване на влиянието на COVID-19 и макроикономическата среда върху финансовите резултати на „Столичен автотранспорт“ ЕАД и въведените ограничения за ограничаване разпространението на заразата.
5. Предложени са конкретните пътища и нетрадиционни мерки за подобряване финансовото състояние и устойчивото управление на градските автобусни превози, в условия на съчетаване на пандемична обстановка и драстично повишаване цените на горивата.
6. Изведени са възможности за усъвършенстване на финансовата устойчивост в градските автобусни превози, които могат да бъдат

използвани при научно-изследователска работа, при последващо целенасочено изследване на темата.

Първите два приносни момента определям по-скоро като научни, а следващите четири – като научно-приложни.

Оценката на научно-приложните приноси дава основание да се приеме, че основната цел на дисертационния труд е постигната. Поставените конкретни изследователски задачи са изпълнени. Основната теза и съпътстващите я хипотези са доказани.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е декларирал, че има 1 студия и 2 доклада. Студията е публикувана в Научни трудове на УНСС през 2022 в Том 1, а докладите – в редактирани колективни токове.

Може да се приеме, че посочените печатни издания са достатъчно представителни, за да огласят постиженията на докторанта пред академичната общност и заинтересованите делови кръгове от практиката

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява коректно, както в структурен, така и в съдържателен план, изложеното в дисертационния труд. В общ обем от 52 страници са представени последователно обща характеристика на дисертационния труд, съдържанието и синтезираното изложение на труда, справка за приносните моменти и списък на публикациите, свързани с дисертационния труд. Изложението обхваща най-важните моменти от увода, всеки от параграфите в трите глави, основните изводи, направените препоръки и заключението. Докторантът е успял да акцентира върху авторските и приносни моменти на труда, както в теоретично, така и в научно-приложен аспект.

Авторефератът отговоря на всички общоприети изисквания за обем, структура, форматиране и съдържание.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

По-важни мой критични бележки отправих към докторанта при обсъждането на проекта на дисертационния труд в катедрения съвет и те

са отразени добросъвестно в представения краен вариант на дисертацията. Препоръчвам на автора да продължи научните си търсения и разработки в областта на финансовата устойчивост, с което ще могат да се оползотворят в по-голяма степен, да се допълват и обогатяват и постигнатите в дисертацията научни приноси.

С цел провокиране на креативно мислене си позволявам да отправя следните въпроси:

- Положително или отрицателно влияние оказва, Центъра за градска мобилност върху текущата финансова устойчивост на Столичен автотранспорт ЕАД
- Как на практика предложената нова методика за устойчиво финансово управление на градските автобусни превози, може да се превърне в дългосрочен инструмент.

8. Заключение

Във връзка с гореизложеното може да се обобщи, че дисертационния труд е изграден не само на традициите, но и на изпитан във времето научен подход, отчитайки постигнатите резултати, както и на база личните ми впечатления за цялостната академична и професионална дейност на Надя Милушева, давам положителна оценка на представения дисертационен труд.

Цялостната ми оценка на труда, базирана на неговата актуалност, структура, съдържание и теоретични обобщения ми дава основание да приема, че в него се съдържат предвидените в чл. 6 (3) на ЗРАСРБ и в чл. 27 (1) на ППЗРАСРБ научно-приложни резултати, които представляват принос в науката. Това са и съображенията ми да предложа на уважаемите членове на научното жури да вземат решение за присъждане на Надежда Милчева Милушева на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (Транспорт)“.

20.05.2020, София

Подпис
Доц. д-р Даниел Йорданов

R E V I E W

From: Assoc. Prof. Dr. Daniel Stoyanov Yordanov

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

Scientific specialty: Economics and Management

Subject: Dissertation for the award of educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Economics and Management (Transport)" in the Department of "Economics of Transport and Energy" at UNWE.

Reason for presenting the review: Participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order № 1035 / 15.04.2022 of the Rector of UNWE.

Author of the dissertation: **Nadezhda Milcheva Milusheva**

Dissertation topic: **"Sustainable financial management of urban bus transport"**

1. Information about the doctoral student

The doctoral student studied under a doctoral program at the Department of Transport and Energy Economics at UNWE in the scientific specialty "Economics and Management (Transport)", according to the Order of the Vice-Rector for Research at UNWE № 1027 / 17.04.2019. is carried out in a regular form.

Nadezhda Milcheva Milusheva was born in 1984. Consecutively graduated with a bachelor's degree in Finance, at the Higher School of Insurance and Finance“in 2006 and a master's degree in Accounting and Control at the University of National and World Economy in 2008.

Her professional path is largely related to the topic of the dissertation, since 2015 she has held the position of "Head, Head of Financial and

Accounting Service". in Sofia Motor Transport EAD, as well as has considerable experience as an operational accountant in the period 2008-2015

The dissertation student has completed in a timely manner all the tasks and activities set in his individual curriculum; he has successfully passed all the exams. Actively supports the Department of Transport and Energy Economics at UNWE in various fields.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation is presented with a total volume of 199 pages, and is structured as follows: content, introduction, three chapters, conclusion, scientific contributions and used literature. The text includes 26 tables and 34 figures.

In the introduction the doctoral student has substantiated the relevance and significance of the topic and has determined the object, subject, purpose, thesis, hypothesis, methodology, limitations, sources of information provision, scientific novelty, and usefulness of the research. The three chapters of the dissertation consistently examine the theoretical, methodological, and applied problems related to financial management and its sustainability.

The structure of the work is somewhat classical, built in this way meets the formal requirements, and the volume is relatively balanced between the three chapters and the individual paragraphs. Each chapter begins with introductory words and a short exposition. At the end of each of the chapters there is a summary with the conclusions and author's recommendations from the analysis.

The topic is relevant for several reasons. First, all previous analyzes show that despite the measures taken in the EU Member States, including Bulgaria, traveling by public bus in large cities still takes significantly longer than traveling by car, which the negative effects increase. In this regard, sustainable urban bus transport, and in particular sustainable financial management, are beginning to play an important role in the activities of urban bus operators, and the analyzes carried out and the sustainability models examined and summarized should help to make the most efficient use of available passenger resources, providing easy access for the needs of the whole society with maximum protection of the natural environment. Secondly, the pandemic caused by COVID-19 poses an extremely great challenge to public transport,

not only in our country but also around the world. All the measures introduced led to a decline in demand for urban bus services, which was combined with the need to incur extraordinary costs. The analyzes made in the dissertation can serve to enrich the theoretical research on the topic.

The object and the subject of the dissertation are correctly and precisely formulated. The goal and the research tasks are clearly defined, and the exposition follows their logical connection. The research thesis is theoretically and practically substantiated and is confirmed by the conclusions and recommendations made at the end of the paper. The author's opinion on the questions asked is clearly visible, as well as the author's practical experience on the discussed topic.

The information sources used are a total of 164 titles, of which 114 in Bulgarian and 50 in English, including regulations and regulations, activity reports and financial statements of Stolichen Avtotransport EAD.

The used literature sources are correctly cited below the line and in the main text of the paper. In general, the good awareness of the dissertation on the issues discussed in the dissertation is evident.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The assessment of the essence and meaning of the content is focused on its scientific reliability, comprehensiveness, and integrity. Attention is paid to the observance of the logical requirements for the relationship between the facts and the theory for the selection, arrangement and structuring of the material in the three chapters of the dissertation.

The first chapter of the dissertation presents the nature, basic parameters and specifics of sustainable financial management of urban bus transport. Brief information about the activities of Stolichen Avtotransport EAD has been provided. The advantages and disadvantages of the models for financial management of urban bus transport in cities in Asia (Hong Kong, Singapore and Tokyo) and in the EU (Paris and Barcelona) and the possibility of their application in the Capital are presented.

The second chapter of the scientific paper presents the current model for financial management of urban bus transport in Sofia. The first part of the second chapter examines the financial management of urban bus transport in Sofia. As well as the general transport service of the passengers in the Capital is

considered. The second part of the second chapter analyzes the impact of COVID-19 and the macroeconomic environment on the financial results of Sofia Motor Transport EAD. The third part of the second chapter presents specific measures to improve the financial condition and sustainable management of urban bus transport in a pandemic situation in the city of Sofia. Some non-traditional measures for improving the financial condition and sustainable management of urban bus transport have been implemented or, more precisely, proposed for implementation (p. 26).

The third chapter consistently presents opportunities for controlling the critical state of urban bus transport in the event of an emergency or pandemic situation. The first part of the third chapter analyzes the financial condition of urban bus transport for the period 2015-2020 and the first critical months of 2021. Two aspects are applied in the analysis of passengers transported by urban bus transport in the capital, namely economic point of view, on the one hand, how the added value that should be provided for the society and the importance for each citizen and guest is analyzed, regarding the fast and accessible movement to the different parts of the city. The second part of the third chapter presents a model for improving the financial sustainability of bus transport in Sofia. Which is based on the positive and negative sides of the above models of urban bus management in major EU cities and Asian cities, and the corresponding conclusions are made.

In the conclusion the author presents the achieved results in the dissertation and the implementation of the set goals and objectives. The formulated goal and research tasks before the work have been sufficiently achieved. The author's recommendations made at the end of the dissertation show a thorough knowledge of the mechanisms and principles of operation of the studied object. as well as the problems of financial sustainability.

4. Assessment of the scientific and scientific-applied contributions

In general, I accept the contributions formulated by the doctoral student, namely

1. A literature analysis of the nature of financial sustainability in urban bus transport has been prepared. The essence and the main parameters and the specifics of the sustainable financial management of the city bus transport are presented. Demonstrating professional knowledge of the object of study

2. The conducted research on the advantages and disadvantages of the models for financial management of urban bus transport in cities in Asia and the EU and the possibilities for their application in the Capital.

3. The current model for financial management of urban bus transport in Sofia is analyzed in terms of management of the existing fleet, the specifics of individual types of costs for carrying out the activity and operating costs for the transport task.

4. A study was made of the impact of COVID-19 and the macroeconomic environment on the financial results of Stolichen Avtotransport EAD and the restrictions imposed to limit the spread of the infection.

5. The specific roads and non-traditional measures for improving the financial condition and sustainable management of urban bus transport are proposed, in conditions of combining a pandemic situation and a drastic increase in fuel prices.

6. Opportunities have been identified for improving the financial sustainability of urban bus transport, which can be used in research work, followed by targeted research on the topic.

I define the first two contribution moments as scientific, and the next four - as scientific-applied.

The evaluation of the scientific-applied contributions gives grounds to assume that the main goal of the dissertation has been achieved. The set specific research tasks have been fulfilled. The main thesis and the accompanying hypotheses have been proven.

5. Assessment of the publications on the topic of the dissertation

The doctoral student has declared that he has 1 study and 2 reports. The study was published in the Scientific Papers of the UNWE in 2022 in Volume 1, and the reports - in edited collective volumes.

It can be assumed that these publications are sufficiently representative to publicize the achievements of the doctoral student to the academic community and business stakeholders.

6. Evaluation of the abstract (autoreferat)

The abstract reflects correctly, both structurally and in terms of content,

what is stated in the dissertation. In a total volume of 52 pages, a general description of the dissertation, the content and the synthesized exposition of the work, a reference to the contributions and a list of publications related to the dissertation are presented. The presentation covers the most important points of the introduction, each of the paragraphs in the three chapters, the main conclusions, the recommendations made and the conclusion. The doctoral student has managed to emphasize the authorial and contribution moments of the work, both in theoretical and scientific-applied aspect.

The abstract meets all generally accepted requirements for volume, structure, formatting, and content.

7. Critical remarks, recommendations and questions

My most important critical remarks were made to the doctoral student during the discussion of the project of the dissertation in the department council and they are reflected in good faith in the presented final version of the dissertation. I recommend the author to continue his research and development in the field of financial sustainability, which will be able to make greater use of, complement and enrich the scientific contributions achieved in the dissertation.

To provoke creative thinking, I allow myself to ask the following questions:

- The Center for Urban Mobility has a positive or negative impact on the current financial sustainability of Stolichen Avtotransport EAD
- How in practice the proposed new methodology for sustainable financial management of urban bus transport can become a long-term tool.

8. Conclusion

In connection with the above, it can be summarized that the dissertation is based not only on traditions but also on a time-tested scientific approach, taking into account the results achieved and based on my personal impressions of the overall academic and professional work of Nadezhda Milusheva. positive evaluation of the presented dissertation.

My overall assessment of the work, based on its relevance, structure, content and theoretical summaries gives me reason to assume that it contains the provisions of Art. 6 (3) of ZRASRB and in Art. 27 (1) of PPZRASRB

scientific and applied results, which represent a contribution to science. These are my considerations to suggest to the esteemed members of the scientific jury to decide to award Nadezhda Milcheva Milusheva the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.8 "Economics", scientific specialty "Economics and Management (Transport)".

20.05.2020, Sofia

Signature:

Assoc. prof. Dr Daniel Yordanov